

6М070900 – «Металлургия» мамандығы бойынша «Техника және технология» академиялық дәрежесін алуға арналған

Рахимов Куаныш Зейнельгазиновичтің

**«ГЕОМЕХАНИКАЛЫҚ ТАУ-КЕН ТЕХНИКАЛЫҚ ПОЛИМЕТАЛЛ
КЕН ОРЫНДАРЫН ДАМЫТУ ЖАҒДАЙДЫ БАҒАЛАУ, СОНДАЙ-АҚ
ТАУ-КЕН ЖҰМЫСТАРЫН ҚАУІПСІЗДІГІ БОЙЫНША
ҰСЫНЫМДАР ӘЗІРЛЕУ» тақырыбындағы магистрлік диссертацияна
АНДАТПА**

1. Диссертация көлемі 90 беттен тұрады.

2. Қосымшалар саны - 0, суреттер - 21, кестелер - 25, пайдаланылған әдебиеттер – 28.

3. Жұмыстың өзектілігі. Пайдалы қазбалардың кен орындарын игеру тиімділігі және жалғыз қауіпсіз құрал болып табылады, қазіргі уақытта тау кен сілемесінің жағдайы ерекше маңызды болып табылады. Ғылыми-техникалық әдебиеттерде технологиялық тау-кен қысым әзірлеу тәсілдерін жағымсыз әсерімен күрес туралы егжей-тегжейлі суреттелген [1-16]. Аталған іс-шаралар, ереже бойынша геомеханикалық үрдістерді тау-кен техникалық конструкциялары арқылы математикалық моделдеудің, зертханалық эксперименттер және табиғи сынақтар негізінде әзірленеді.

Сондықтан, диссертация жұмысының тақырыбы «Геомеханикалық бағалау таутехникалық жағдайы кезіндегі пайдалы қазбалардың кен орындарын игеру тиімділігі және жалғыз қауіпсіз құрал» өте өзекті болып табылады.

4. Зерттеу нысаны: Ертіс полиметалды кен орыны.

5. Зерттеу пәні: қысым-деформация массивінің жағдайы.

6. Мақсаты. Тау кендік жұмыстарының қауіпсіздігі бойынша ұсыным дайындау және геомеханикалық бағалау барысында таутехникалық жағдайын полиметалл кен орнын бағалауды жүргізу.

7. Ғылыми-зерттеу әдістері. Жұмысты дайындау барысында кешенді зерттеу жүргізіле отырып, алынған деректер сараланып, практиканы қолдана отырып алынды.

8. Зерттеу міндеттері:

алға қойылған мақсатқа жету үшін авторға келесі есеп беру қажет:

- тау кен сілемесінің мықтылығы мен деформациясы туралы мәліметтер жинағы; геохимиялық иелікті бөлу, тау кен сілемелері мен рудалардың жақын қасиеттерін бірлестіру;

- жарықшақтық массивінің барлық бөліктерін зерттеу (аймақтарын, участкелерін, тынайған жерлердің, рудалық зоналарын, горизонттарын) мен оның тектоникалық бұзылымдарын негізгі жүйесін айыра отырып (Joint Set), үстем бұрыштары мен құлау азимутын анықтау (Dip & Dip Direction), жарықшақтық қарқындылығын анықтау (Fracture Frequency),

жарықшақтықтың ара қашықтығын анықтау (Spacing), жарықшақтықтың ұзындығын (Trace Length);

- жарықшақтық массивінің сапасы мен қасиеттерін бағалау RQD , RMR , Q
- тау кен қазбаларының параметрлік бекіткіштері және рационалды таңдау рейтингі.

9. Қорғауға ғылыми ережелер:

Геомеханикалық бағалау таутехникалық қалыптасқан жабдықтарын тау кен орны және олардың қолдану шарттары қарауға нұсқаулықтар жүйелері негізінде әзірленіп қолданылып, негізгі учаскелерінмен, қабатаралық және камерааралық таулық қысымы жоғарлауға ұшырап, рудалық дене қалыптасады.

10. Зерттеудің ғылыми жаңалығы

Қалыптасқан таутехникалық жағдайда әлеуетті қауіпті учаскелерін кен орындарының тау-кен жыныстарының сілемі дала қуақаздардың жанасу, соңғысының шатыры мен топырағы, қазба орындары, сонымен қатар камералардың пайдаланылған шекарасын нысаналры қалыптастыру.

Далалық әзірлеудің ара қашықтарының өсуіне байланысты аспалы бүйіріне негізделіп әрі кеңірек тау кен сілемелерінің шектен тыс бұзылуы қалыптасып, оның құлдырауы артады.

11. Жұмыстың практикалық маңыздылығы

Тау кен сілемесін құрылымының ерекшеліктерін зерттеу мен саралауға бағыттталып, алынған нәтижелерді рейтингтік бағалау (Q -рейтинг) және Ертіс тау кен орынында тау-кен техникалық жағдай мен жүйелерді әзірлеу мен таутехникалық жағдай саралап геомеханикалық сенімділігі мен дұрыстылығының дәрежесін айтарлықтай нақты мүмкіндік беру.

Жасалған жұмыс геомеханикалық жай-күйін таутехникалық жағдайын кен орындарын қалыптастыру туралы, 13 горизонт дәрежесінен төмен радалар қорын қауәпсез алу туралы ұсыным кешенін әзірлеу және қолданыстағы өндірімнің әсер етуі туралы.

12. Жұмысына қатысты жарияланымдар

1. УДҚ 553:550.8+669 (063) Калимов Д.М (15 ММТ-ГД-1,5) «Тау-кен жыныстарының физикалық-механикалық қасиеттерін анықтау» Халықаралық ғылыми-практикалық конференция «Орнықты ғылыми-зерттеу және технологиялық даму: үрдістер мен технологиялар».